

บทที่ 4

แนวทางการปรับปรุงกฎหมาย

โดยที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 เป็นกฎหมายที่ได้ตราขึ้นใหม่ โดยปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่เดิมที่เกี่ยวกับการสนับสนุนและช่วยเหลือคนพิการ เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับคนพิการ ให้เป็นไปตามหลักสากลตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ และให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของคนพิการ ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จึงมีข้อพิจารณา 2 ประการ คือ (1) การตรวจสอบสิทธิประโยชน์ที่คนพิการสมควรจะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายมีครบถ้วนแล้วหรือไม่ และ (2) กระบวนการในการส่งเสริมให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้สิทธิประโยชน์เหล่านั้น มีเพียงพอหรือไม่ ซึ่งจากผลการศึกษาวิจัยที่กล่าวไว้แล้วตั้งแต่ตอนต้นอาจสรุปเป็นข้อวิเคราะห์ถึงแนวทางการปรับปรุงกฎหมายได้ ดังนี้

4.1. แนวความคิดในการปรับปรุงกฎหมาย

จากการศึกษาพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 โดยเปรียบเทียบกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการและกฎหมายต่างประเทศ มีข้อพิจารณา ดังต่อไปนี้

4.1.1 การตรวจสอบสิทธิประโยชน์ที่คนพิการสมควรได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติรับรองสิทธิประโยชน์ของคนพิการไว้หลายประการ ดังนี้

(1) สิทธิในการได้รับการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์และค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล รวมทั้งอุปกรณ์ เครื่องช่วยความพิการ และกรณีอื่น เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพให้ดีขึ้น (มาตรา 20 (1))

(2) สิทธิในการได้รับการศึกษาตามความเหมาะสม และการได้รับความช่วยเหลือทางการศึกษาสำหรับคนพิการ (มาตรา 20 (2))

(3) สิทธิในการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ มาตรการต่างๆ เพื่อการมีงานทำ และการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการทำงานและการประกอบอาชีพ (มาตรา 20 (3))

(4) สิทธิในการได้รับการยอมรับและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองอย่างเต็มที่โดยเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป (มาตรา 20 (4))

- (5) สิทธิในการได้รับการช่วยเหลือให้เข้าถึงนโยบายและกิจกรรมอื่น อันเป็นการให้บริการสาธารณะ และการช่วยเหลือทางกฎหมาย (มาตรา 20 (5))
- (6) สิทธิในการสื่อสาร การโทรคมนาคม เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร สำหรับคนพิการ (มาตรา 20 (6))
- (7) สิทธิในการได้รับบริการล่ามภาษามือ (มาตรา 20 (7))
- (8) สิทธิในการมีสัตว์นำทาง เครื่องมือที่ใช้ในการนำทาง หรือสิ่งอื่นใดติดตัวไปในยานพาหนะหรือสถานที่ใด และการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือคนพิการ (มาตรา 20 (8))
- (9) สิทธิในการได้รับสวัสดิการเบี่ยงความพิการ (มาตรา 20 (9))
- (10) สิทธิในการได้รับการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย การมีผู้ช่วยคนพิการหรือสวัสดิการอื่น (มาตรา 20 (10))
- (11) สิทธิในการได้รับสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยและการเลี้ยงดู (มาตรา 20 วรรคสาม)
- (12) สิทธิในการได้รับความคุ้มครองและการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม (มาตรา 15 มาตรา 16 และมาตรา 17)
- (13) สิทธิในการได้รับการลดหย่อนภาษีหรือยกเว้นภาษี (มาตรา 10 วรรคห้า)
- (14) สิทธิในการเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐและสถานประกอบการของเอกชน (มาตรา 33)

สิทธิดังกล่าวเป็นการรับรองสิทธิประโยชน์ของคนพิการเป็นการทั่วไป ซึ่งจะมีการกำหนดรายละเอียดเพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ตามสิทธิประโยชน์นั้นตามหลักเกณฑ์ที่หน่วยงานของรัฐกำหนดขึ้น นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายเฉพาะเรื่องที่กำหนดสิทธิประโยชน์ของคนพิการเพิ่มเติมหรือกำหนดรายละเอียดแห่งการใช้สิทธิไว้ด้วย เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545

โดยสรุป การได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ สำหรับคนพิการได้มีการกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ทั่วไปไว้ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 โดยมีหลักการครบถ้วนตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ และไม่น้อยกว่าสิทธิประโยชน์ของคนพิการที่กำหนดไว้ในกฎหมายต่างประเทศ และจากการบัญญัติสิทธิประโยชน์ทั่วไปในเรื่องต่างๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ หน่วยงานของรัฐจะสามารถออกรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้สิทธิในทุกเรื่องต่อไปได้ ดังนั้น ระบบกฎหมายปัจจุบันจึงสามารถนำมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกแก่คนพิการในการดำรงชีพได้เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไปได้ โดยบทบัญญัติของกฎหมายปัจจุบันมีความยืดหยุ่นที่จะสามารถนำมาปรับใช้กับการกำหนดสิทธิประโยชน์ที่คนพิการสมควรจะได้รับโดยครบถ้วน

และเป็นประโยชน์กว่าการนำเรื่องต่าง ๆ มาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคในการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความคุ้มครองคนพิการแต่ละประเภทได้อย่างเหมาะสม

4.1.2 การมีส่วนร่วมของคนพิการและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้สิทธิคนพิการและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับคนพิการในการมีส่วนร่วมดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองคนพิการ ดังต่อไปนี้

- (1) การได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการและอนุกรรมการตามกฎหมาย (มาตรา 5 และมาตรา 11)
- (2) การได้รับการรับรองเป็นองค์กรด้านคนพิการ (มาตรา 6 (10))
- (3) การได้รับการสนับสนุนให้มีการจัดตั้ง การดำเนินงาน การสร้างความเข้มแข็งขององค์กรด้านคนพิการ เพื่อให้สามารถทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิคนพิการ (มาตรา 13 (4))
- (4) การร้องเรียนและสิทธิในการฟ้องคดี (มาตรา 16 และมาตรา 17)
- (5) การช่วยเหลือผู้ช่วยคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ (มาตรา 20)
- (6) การได้รับการสนับสนุนจากกองทุน (มาตรา 26 และมาตรา 27)

โดยสรุป ตามหลักการของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มีความประสงค์จะให้คนพิการและองค์กรต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยเหลือคนพิการ มีบทบาทในการสนับสนุนและช่วยเหลือคนพิการ แต่ยังมีปัญหาในเรื่องบทบาทการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายรับรองไว้ยังไม่ชัดเจนพอควรที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.1.3 สภาพปัญหาของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

แม้ว่าบทบัญญัติต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 จะมีบทบัญญัติรับรองสิทธิประโยชน์ของคนพิการไว้ค่อนข้างครบถ้วนตามหลักสากล และเปิดโอกาสให้คนพิการและองค์กรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดูแลและบังคับการให้กฎหมายนี้มีผลสอดคล้องกับสภาพคนพิการเป็นส่วนใหญ่แล้วก็ตาม แต่ก็ปรากฏว่ายังมีปัญหาเกี่ยวกับสภาพการใช้บังคับกฎหมายให้เกิดประสิทธิภาพบางกรณี ดังต่อไปนี้

- (1) บทบัญญัติในพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่คนพิการจะได้รับ ซึ่งมีผลตามกฎหมายให้หน่วยงานของรัฐหรือผู้เกี่ยวข้องมีหน้าที่ต้องจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกหรือปฏิบัติต่อคนพิการตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดขึ้น แต่ยังขาดบทบัญญัติที่จะสนับสนุนให้คนพิการได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ในสิทธิประโยชน์ที่จัดให้มีขึ้นได้อย่างสะดวกและมีฐานกฎหมายรองรับ โดยเฉพาะการขอใช้สิทธิของคนพิการว่า คนพิการจะสามารถทราบเรื่องของสิทธิประโยชน์

ได้อย่างไร การร้องขอให้ได้รับสิทธิจะทำอย่างไร รวมทั้งการมีสิทธิในการเสนอแนะการปรับปรุงสิทธิประโยชน์ให้เหมาะสมกับสภาพความพิการ แม้ว่าเรื่องเหล่านี้อาจใช้แนวทางการบริหารจัดการของหน่วยงานของรัฐที่จะจัดให้มีขึ้นเพื่อช่วยเหลือคนพิการได้ก็ตาม แต่ถ้ามิได้บัญญัติเป็นหลักประกันสิทธิของคนพิการไว้ในกฎหมาย กรณีก็จะเป็นเรื่องที่หน่วยงานของรัฐใช้ดุลพินิจช่วยเหลือตามที่เห็นสมควร โดยไม่มีมาตรการทางกฎหมายรองรับการใช้สิทธิเบื้องต้น และสำหรับคนพิการเองก็อาจไม่สามารถมีข้ออ้างตามกฎหมายเพื่อเรียกร้องการใช้สิทธิประโยชน์ตามกฎหมายได้

(2) คนพิการจำนวนมากเป็นคนพิการที่อยู่ในสภาพไม่สามารถช่วยตนเองได้ในการเรียกร้องการใช้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะโดยฐานะ สภาพความเป็นอยู่ หรือสภาพร่างกาย คนพิการจึงจำเป็นต้องมีตัวแทนที่จะช่วยเหลือดำเนินการเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้เท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป ซึ่งตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้มีองค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการขึ้น เพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือคนพิการ แต่ก็ยังไม่มีบทบัญญัติรับรองอำนาจหน้าที่ในการเป็นตัวแทนของคนพิการอย่างเด่นชัด คงมีแต่เพียงอำนาจฟ้องคดีแทนในกรณีที่มีการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม แต่สำหรับการช่วยเหลือกรณีอื่นก็เพียงแต่กำหนดให้ทำหน้าที่พิทักษ์สิทธิคนพิการซึ่งขึ้นอยู่กับแต่ละองค์กรว่าจะดำเนินการอย่างไร โดยยังไม่มีบทกฎหมายรับรองการอ้างสิทธิเพื่อช่วยเหลือคนพิการที่หน่วยงานของรัฐจะต้องมีหน้าที่ปฏิบัติตามข้อเรียกร้องนั้นอย่างชัดเจน

(3) บทบาทและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้มีบทบาทในฐานะเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เป็นหลัก เนื่องจากทำให้ความช่วยเหลือคนพิการนั้นได้ถูกแยกกระจัดกระจายไปอยู่ตามหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชน และโดยที่การดำเนินการดังกล่าวมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามภาระหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้มีจำนวนมาก สำนักงานฯ จึงสมควรที่จะปรับบทบาทเป็นหน่วยงานผู้ปฏิบัติในการตรวจสอบดูแลคนพิการทั่วประเทศ การให้ข้อมูลข่าวสารแก่คนพิการ การช่วยเหลือให้ได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ โดยอาจดำเนินการเองหรือทำงานร่วมกับองค์กรอื่น ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ในเชิงรุกเช่นนี้จำเป็นต้องปรับบทบาทของสำนักงานให้มีฐานะที่กฎหมายรองรับความเป็นนิติบุคคล เพื่อให้สามารถทำหน้าที่โดยครบถ้วนด้วยตนเองได้ จึงควรปรับปรุงให้เป็นส่วนราชการระดับกรมขึ้นเพื่อประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานได้อย่างคล่องตัวและมีลักษณะงานที่เป็นการถาวรสามารถมอบอำนาจให้เกิดผลตามกฎหมายและทำนิติกรรมสัญญากับองค์กรต่าง ๆ ในการใช้อำนาจตามกฎหมายนี้

4.2 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ตามที่กล่าวมาแล้วในส่วนของภาวะวิเคราะห้สภาพปัญหาของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 สมควรที่จะมีการแก้ไขพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกิดประสิทธิภาพขึ้น ดังต่อไปนี้

4.2.1 การกำหนดสิทธิคนพิการในการเข้าถึงและใช้สิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนด

เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้สิทธิประโยชน์ตามที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 กำหนดไว้ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยกำหนดให้คนพิการมีสิทธิ ดังต่อไปนี้

(1) การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึงเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ สวัสดิการและความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด ในการนี้ เมื่อคนพิการร้องขอเพื่อรับทราบข้อมูลข่าวสารหรือใช้สิทธิประโยชน์ ให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องนั้นมีหน้าที่ชี้แจงรายละเอียดและอำนวยความสะดวกแก่คนพิการเพื่อให้สามารถใช้สิทธิประโยชน์นั้นได้

(2) ในกรณีที่คนพิการประสงค์จะใช้สิทธิประโยชน์ในเรื่องใดตามพระราชบัญญัตินี้ คนพิการมีสิทธิร้องขอให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องดำเนินการสนับสนุนหรือปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อให้คนพิการนั้นสามารถใช้สิทธิได้อย่างเหมาะสมกับสภาพความพิการ โดยคำนึงถึงการอำนวยความสะดวกตามสภาพความพิการ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปฏิบัติที่สามารถใช้สิทธิโดยเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

(3) การเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรเอกชนจัดให้มีหรืออำนวยความสะดวกในการใช้สิทธิของคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้

(4) การร้องขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการช่วยเหลือในการรักษาพยาบาลเบื้องต้นเพื่อบรรเทาเหตุแห่งความพิการ มิให้เกิดอันตรายร้ายแรง

(5) การเสนอแนะต่อคณะกรรมการ สำนักงานหรือหน่วยงานของรัฐเพื่อกำหนดมาตรการในการดูแลความเป็นอยู่ของคนพิการให้สามารถดำรงชีวิตเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป

4.2.2 การกำหนดบทบาทขององค์กรคนพิการในการช่วยเหลือคนพิการ

ตามที่มาตรา 16¹ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้คนพิการที่ได้รับหรือจะได้รับ ความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็น การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามมาตรา 15² มีสิทธิร้องขอต่อคณะกรรมการให้มีคำสั่งเพิกถอน การกระทำหรือห้ามมิให้กระทำการนั้นได้ โดยกำหนดให้คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการอาจขอให้ องค์กรด้านคนพิการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ร้องขอหรือฟ้องคดีแทนได้นั้น จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติเกี่ยวกับ บทบาทขององค์กรคนพิการยังจำกัดอยู่เฉพาะการดำเนินการตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 แต่โดยที่การเข้าถึงและการใช้สิทธิประโยชน์ ตามที่กฎหมายให้ไว้โดยเฉพาะสิทธิประโยชน์ตามมาตรา 20 นั้น มีจำนวนมากและกระจัดกระจาย ไปตามหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ จึงอาจเป็นภาระและก่อให้เกิดความยุ่งยากแก่คนพิการ ซึ่งสภาพความเป็นอยู่หรือสภาพร่างกายไม่เอื้ออำนวยและจำเป็นต้องมีตัวแทนที่จะช่วยเหลือใน

¹ มาตรา 16 คนพิการที่ได้รับหรือจะได้รับ ความเสียหายจากการกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือก ปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการตามมาตรา 15 มีสิทธิร้องขอต่อคณะกรรมการให้มีคำสั่งเพิกถอนการกระทำ หรือห้ามมิให้กระทำการนั้นได้ คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

การร้องขอตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ร้องในอันที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายฐานละเมิดต่อศาลที่มีเขตอำนาจ โดยให้ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายอย่างอื่น อันมิใช่ตัวเงินให้แก่คนพิการที่ถูกเลือกปฏิบัติโดย ไม่เป็นธรรมได้ และหากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการนั้นเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาท เลินเล่ออย่างร้ายแรง ศาลจะกำหนดค่าเสียหายในเชิงลงโทษให้แก่คนพิการไม่เกินสี่เท่าของค่าเสียหายที่แท้จริง ด้วยก็ได้

หลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องขอและการวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบ ที่คณะกรรมการกำหนด

² มาตรา 15 การกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใดในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ จะกระทำมิได้

การกระทำในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงการกระทำหรืองดเว้นกระทำการที่แม้จะมีได้มุ่งหมายให้เป็นการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ โดยตรง แต่ผลของการกระทำนั้นทำให้คนพิการต้องเสียสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับเพราะเหตุแห่งความพิการ ด้วย

การเลือกปฏิบัติที่มีเหตุผลทางวิชาการ จารีตประเพณี หรือประโยชน์สาธารณะสนับสนุน ให้กระทำได้ตามความจำเป็นและสมควรแก่กรณี ไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคหนึ่งและ วรรคสอง แต่ผู้กระทำการนั้นจะต้องจัดให้มีมาตรการช่วยเหลือเยียวยาหรือรักษาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์แก่ คนพิการตามความจำเป็นเท่าที่จะกระทำได้

การเข้าถึงสิทธิและการใช้สิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงควรกำหนดเพิ่มเติมให้องค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ ตามที่คณะกรรมการรับรองตามมาตรา 6 (10)³ มีสิทธิดำเนินการอื่นนอกเหนือจากการดำเนินการแทนคนพิการในการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายตามที่มาตรา 17⁴ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 บัญญัติไว้ ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นผู้แทนคนพิการในการเรียกร้องให้ได้รับสิทธิประโยชน์สำหรับคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้
- (2) การให้ความช่วยเหลือคนพิการเพื่อให้สามารถเข้าถึง การได้รับสิทธิประโยชน์ และการใช้สิทธิประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกที่ต้องจัดให้มีขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้
- (3) การเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อให้มีการส่งเสริมหรือช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับสิทธิประโยชน์อย่างครบถ้วนและเสมอภาค
- (4) การเสนอแนะต่อคณะกรรมการหรือสำนักงาน เพื่อให้มีการปรับปรุงสิทธิประโยชน์แก่คนพิการเพิ่มขึ้น เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม
- (5) การได้รับมอบหมายจากสำนักงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

4.2.3 การกำหนดหน้าที่สำนักงานให้เป็นหน่วยปฏิบัติการในการตรวจสอบและดูแลคนพิการ

เพื่อให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นหน่วยปฏิบัติการในการตรวจสอบและดูแลการดำเนินการให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงสมควรกำหนดให้สำนักงานมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

³มาตรา 6 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(10) กำหนดมาตรฐาน ให้การรับรองหรือเพิกถอนการรับรององค์กรด้านคนพิการหรือองค์กรอื่นใดที่ให้บริการแก่คนพิการ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ฯลฯ

ฯลฯ

⁴มาตรา 17 ในการใช้สิทธิตามมาตรา 16 คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการอาจขอให้องค์กรด้านคนพิการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ร้องขอหรือฟ้องคดีแทนได้

การฟ้องคดีตามมาตรา 16 วรรคสอง ไม่ว่าคนพิการเป็นผู้ฟ้องเองหรือองค์กรด้านคนพิการที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ฟ้องแทน ให้ได้รับยกเว้นค่าฤชาธรรมเนียม

(1) ให้สำนักงานมีหน้าที่ตรวจสอบ ให้คำแนะนำและช่วยเหลือคนพิการให้ได้รับสิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกตามที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 กำหนดไว้

(2) ให้สำนักงานจัดให้มีศูนย์บริการคนพิการ ตามจำนวนและสถานที่ตั้งที่เหมาะสมที่จะทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการให้บริการได้อย่างทั่วถึง

(3) ศูนย์บริการคนพิการแต่ละแห่งให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- สำรวจและติดตามสภาพปัญหาคนพิการในเขตพื้นที่รับผิดชอบ
- ให้บริการข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ สวัสดิการและความช่วยเหลือตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด รวมทั้งการให้คำปรึกษาหรือช่วยดำเนินการเกี่ยวกับการขอใช้สิทธิประโยชน์แก่คนพิการ หรือการอื่นใดเพื่อความสงเคราะห์แก่คนพิการ
- เป็นผู้แทนคนพิการในการเรียกร้องการได้รับสิทธิประโยชน์สำหรับคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้
- การประสานความช่วยเหลือคนพิการเพื่อให้ได้รับการดูแลรักษาพยาบาลเบื้องต้นเพื่อบรรเทาเหตุแห่งการพิการมิให้เกิดอันตรายร้ายแรง
- การประสานความช่วยเหลือกับหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบเพื่อช่วยเหลือดูแลคนพิการตามประเภทที่เกี่ยวข้อง
- การช่วยเหลือให้คนพิการได้รับความช่วยเหลือให้มีอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับคนพิการที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้
- การให้ความช่วยเหลือในการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐานแก่คนพิการ และการช่วยเหลือในการฝึกอาชีพและการจัดหางานให้แก่คนพิการ
- การติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับการได้รับสิทธิประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ และการดำรงชีวิตของคนพิการ

(4) ให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิประโยชน์และความช่วยเหลืออื่นใดตามที่ศูนย์บริการคนพิการแจ้งให้ทราบ ในกรณีที่มีปัญหาการดำเนินการให้ศูนย์บริการคนพิการรายงานต่อสำนักงานเพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยหรือดำเนินการอื่นใดตามอำนาจหน้าที่

(5) การจัดตั้งและดำเนินการของศูนย์บริการคนพิการ อาจจัดตั้งและดำเนินการโดยสำนักงานหรือโดยการมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐ องค์กรคนพิการ หรือองค์กรเอกชนเป็นผู้จัดตั้งและดำเนินการก็ได้

(6) ในการมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐ องค์การคนพิการ หรือองค์การเอกชนเป็นผู้จัดตั้งหรือดำเนินการศูนย์บริการคนพิการ ให้สำนักงานจัดทำเป็นบันทึกข้อตกลงการจัดตั้งและดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานที่สำนักงานกำหนด ทั้งนี้ ศูนย์บริการคนพิการที่จัดตั้งและดำเนินการตามบันทึกข้อตกลงกับสำนักงาน อาจได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากงบประมาณแผ่นดินหรือกองทุนได้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด

(7) ในกรณีที่สำนักงานตรวจสอบการได้รับสิทธิประโยชน์ของคนพิการตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว พบว่าหน่วยงานของรัฐหรือผู้เกี่ยวข้องฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สำนักงานมีอำนาจแจ้งให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือแจ้งให้หน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบตามกฎหมายเพื่อสั่งการให้ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัตินี้แล้วแต่กรณี

(8) ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือผู้เกี่ยวข้องยังไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในระยะเวลาอันสมควร ถ้าเป็นหน่วยงานของรัฐให้สำนักงานรายงานต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสั่งการ แต่ถ้าเป็นผู้เกี่ยวข้องอื่นที่มีใช้หน่วยงานของรัฐให้สำนักงานแจ้งหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบพิจารณาสั่งการเพื่อใช้มาตรการบังคับตามกฎหมายนั้น ในกรณีที่ หน่วยงานของรัฐละเลยไม่ดำเนินการหรือดำเนินการล่าช้าจนอาจเกิดความเดือดร้อนเสียหายแก่คนพิการ ให้สำนักงานรายงานต่อคณะกรรมการเพื่อมีมติให้ดำเนินการตามความจำเป็นเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายให้แก่คนพิการได้ โดยให้ถือว่ามติของคณะกรรมการเป็นที่สุด

4.2.4 การปรับบทบาทสำนักงานให้เหมาะสมกับอำนาจหน้าที่และภารกิจที่เพิ่มขึ้น

ตามที่มาตรา 12⁵ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. 2550 กำหนดให้มีสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติขึ้น โดยมีฐานะเป็นส่วนราชการในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งไม่มีฐานะเป็น

⁵ มาตรา 12 ให้มีสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติขึ้นเป็นส่วนราชการในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งไม่มีฐานะเป็นกรมตามมาตรา 18 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 โดยมีเลขาธิการซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดี เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและบุคลากรของสำนักงาน

ให้เลขาธิการ เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งการแต่งตั้งให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ

กรมตามมาตรา 18⁶ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 โดยมี เลขาธิการซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดีเป็นผู้บังคับบัญชา และแม้ว่าในมาตรา 18 วรรคสี่ จะกำหนดให้อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกรณีนี้คือเลขาธิการสำนักงานส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับอธิบดีก็ตาม

⁶มาตรา 18 ให้จัดระเบียบราชการของกระทรวง ดังนี้

(1) สำนักงานรัฐมนตรี

(2) สำนักงานปลัดกระทรวง

(3) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น เว้นแต่บางกระทรวงเห็นว่าไม่มีความจำเป็นจะไม่แยก ส่วนราชการตั้งขึ้นเป็นกรมก็ได้

ให้ส่วนราชการตาม (2) และส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นตาม (3) มีฐานะเป็นกรม

กระทรวงใดมีความจำเป็นจะต้องมีส่วนราชการเพื่อทำหน้าที่จัดทำนโยบายและแผน กำกับ เร่งรัด และติดตามนโยบายและแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวง จะจัดระเบียบบริหารราชการโดยอนุมัติ คณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีสำนักนโยบายและแผนเป็นส่วนราชการภายใน ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงก็ได้

ในกระทรวงจะตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งส่วนราชการเพื่อรับผิดชอบภาระหน้าที่ใดโดยเฉพาะซึ่งไม่มี ฐานะเป็นกรมแต่มีผู้บังคับบัญชาของส่วนราชการดังกล่าวเป็นอธิบดีหรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะ เป็นอธิบดีก็ได้ ในกรณีเช่นนั้นให้อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่สำหรับส่วน ราชการนั้นเช่นเดียวกับอธิบดี ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และให้คณะอนุกรรมการสามัญประจำ กระทรวงทำหน้าที่คณะอนุกรรมการสามัญประจำกรม สำหรับส่วนราชการนั้น

การตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคสี่ให้กระทำได้ในกรณีเป็นการยุบ รวม หรือโอนกรม ในกระทรวงใดมาจัดตั้งเป็นส่วนราชการตามวรรคสี่ในกระทรวงนั้นหรือกระทรวงอื่น โดยไม่มีการกำหนดตำแหน่ง หรืออัตราของข้าราชการหรือลูกจ้างเพิ่มขึ้น และให้นำความในมาตรา 8 ทวิ และมาตรา 8 เบญจ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

การแต่งตั้งอธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นของส่วนราชการตามวรรคสี่ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ และให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นผู้ดำรง ตำแหน่งระดับสูงตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ก่อนที่คณะรัฐมนตรีจะให้ความเห็นชอบในร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งส่วนราชการตามวรรคสี่ ของกระทรวงใด ให้นายกรัฐมนตรีส่งร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเพื่อทราบ

ให้นำความในวรรคสี่ วรรคห้า วรรคหก และวรรคเจ็ด มาใช้บังคับกับสำนักนายกรัฐมนตรีและทบวง ตามหมวด 3 โดยอนุโลม

แต่โดยที่สำนักงานเป็นเพียงส่วนราชการที่ไม่มีฐานะเป็นกรม จึงไม่เป็นนิติบุคคลตามมาตรา 7⁷ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานที่ผ่านมา จึงมีปัญหาในกรณีที่ต้องมีการติดต่อประสานกับบุคคลภายนอก โดยเฉพาะการทำนิติกรรมสัญญาหรือการดำเนินการในทางคดี เนื่องจากโดยหลักตามกฎหมายไทย ในปัจจุบันทั้งตามกฎหมายเอกชนและกฎหมายมหาชนยังยอมรับหลักของความเป็นนิติบุคคลที่จะมีสิทธิและหน้าที่ทำนองเดียวกับบุคคลธรรมดา และให้สามารถแสดงเจตนาได้โดยผ่านทางผู้แทนของนิติบุคคล โดยเฉพาะการดำเนินคดีในทางแพ่ง ซึ่งมาตรา 55⁸ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกำหนดให้บุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่ง ซึ่งได้แก่บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลเท่านั้นที่จะเป็นผู้มีสิทธิในการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อศาล ดังนั้น การที่ส่วนราชการจะฟ้องร้องคดีแพ่งหรือคดีอาญา ส่วนราชการนั้นจึงต้องมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ซึ่งหลักการดังกล่าวปรากฏได้อย่างชัดเจน กรณีที่สำนักงานอัยการสูงสุดได้มีหนังสือแจ้งให้การดำเนินการฟ้องคดีของสำนักงานจะต้องดำเนินการผ่านกระทรวงหรือสำนักงานปลัดกระทรวง ซึ่งเป็นนิติบุคคลตามที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 และ คณะกรรมการกฤษฎีกาก็ได้เคยให้ความเห็นไว้ในบันทึกเรื่อง การฟ้องให้ข้าราชการรับผิดในทางแพ่ง (กรรมการร่างกฎหมายกองที่ 5) (เรื่องเสรีที่ 54/2500) กล่าวคือ การฟ้องคดีแพ่งเพื่อให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบใช้ฐานละเมิดในกรณีที่ทรัพย์สินของหลวงสูญหายหรือข้าราชการทุจริตต่อหน้าที่ ยักยอกเงินของทางราชการนั้น ย่อมถือได้ว่าเป็นการโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามนัยมาตรา 55 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเมื่อกระทรวงหรือกรมเจ้าสังกัดมีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินของกระทรวงหรือมีหน้าที่ใช้จ่ายเงินของกระทรวงหรือกรมตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณ และ

⁷มาตรา 7 ให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ดังนี้

- (1) สำนักนายกรัฐมนตรี
- (2) กระทรวง หรือทบวงซึ่งมีฐานะเทียบเท่ากระทรวง
- (3) ทบวง ซึ่งสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง
- (4) กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ซึ่งสังกัดหรือไม่สังกัดสำนัก

นายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง

สำนักนายกรัฐมนตรีมีฐานะเป็นกระทรวง

ส่วนราชการตาม (1) (2) (3) และ (4) มีฐานะเป็นนิติบุคคล

⁸มาตรา 55 เมื่อมีข้อโต้แย้งเกิดขึ้น เกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลใดตามกฎหมายแพ่ง หรือบุคคลใดจะต้องใช้สิทธิทางศาล บุคคลนั้นชอบที่จะเสนอคดีของตนต่อศาลส่วนแพ่งที่มีเขตอำนาจได้ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายแพ่งและประมวลกฎหมายนี้

กระทรวงหรือกรมนั้น มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามความหมายของมาตรา 65⁹ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว กระทรวงหรือกรมนั้นชอบที่จะเป็นโจทก์ฟ้องคดีแพ่งเสียเอง เพราะเป็นผู้ที่มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่โดยตรง

โดยที่สำนักงานไม่มีฐานะเป็นกรมและไม่เป็นนิติบุคคลดังที่กล่าวมาข้างต้น ในการดำเนินคดีหรือการทำนิติกรรมโดยเฉพาะสัญญาจัดซื้อจัดจ้างที่ผ่านมา จึงต้องดำเนินการผ่านสำนักงานปลัดกระทรวงซึ่งมีฐานะเป็นกรม โดยให้ปลัดกระทรวงเป็นผู้มอบอำนาจให้เลขาธิการสำนักงานเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทน ทำให้การดำเนินการต้องผ่านกระบวนการและใช้ระยะเวลา มากกว่าการดำเนินการของหน่วยงานที่มีฐานะเป็นกรม ประกอบกับการเสนอแก้ไขอำนาจหน้าที่ของสำนักงานให้เป็นหน่วยปฏิบัติการและมีอำนาจหน้าที่เพิ่มขึ้น จึงควรจะแก้ไขมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 โดยกำหนดให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นหน่วยราชการซึ่งมีฐานะเป็นกรม ในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ทั้งนี้ เพื่อให้สำนักงานสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ได้ครบถ้วนด้วยตนเอง อันจะส่งผลให้การดำเนินการเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับส่วนราชการอื่นในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ซึ่งกรณีอาจเทียบเคียงได้กับสำนักงาน ก.พ.ร. ซึ่งเดิมก็เป็นส่วนราชการที่ไม่มีฐานะเป็นกรมตามมาตรา 18 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แต่ปัจจุบันก็ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 71/9 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 โดยกำหนดให้สำนักงาน ก.พ.ร. เป็นส่วนราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีฐานะเป็นกรมเช่นเดียวกับส่วนราชการอื่นในสำนักนายกรัฐมนตรี

นอกจากนั้น แม้ว่าการกำหนดให้สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่มีใช้กรมตามมาตรา 18 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 นั้น แม้ว่าจะกระทำได้ตามกฎหมายก็ตาม และลักษณะการเป็นหน่วยงานตามมาตรา 18 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวต้องเป็นหน่วยงานที่มีลักษณะพิเศษ โดยเฉพาะที่ต้องการการบริหารที่แตกต่างจากกระทรวง ทบวง กรม เป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานสัมพันธ์กับต่างประเทศ หรือเป็นหน่วยงานที่มีได้ใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย หรือไม่ต้องใช้อำนาจในการบังคับบัญชา แต่ถ้าเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติราชการปกติตามอำนาจหน้าที่ที่มีกฎหมายบัญญัติ ในระบบการบริหารราชการแผ่นดินปัจจุบันยังคงกำหนดให้กระทรวง ทบวง กรม เป็นนิติบุคคล ซึ่งมีผลทำให้กฎ ระเบียบต่าง ๆ ของทางราชการที่ออกมาใช้บังคับเพื่อปฏิบัติราชการเป็นการกำหนดขึ้นเพื่อรองรับส่วนราชการที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลทั้งสิ้น เพื่อให้สามารถ

⁹ มาตรา 65 นิติบุคคลจะมีขึ้นได้ก็แต่ด้วยอาศัยอำนาจแห่งประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น

ปฏิบัติงานในฐานะที่เป็นหน่วยงานทางปกครองที่ใช้อำนาจมหาชน ฉะนั้น การที่สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย และการปฏิบัติงานหลายเรื่องเป็นการใช้อำนาจมหาชน รวมทั้งตามข้อเสนอแนะในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามผลการศึกษานี้ สำนักงานฯ จำเป็นต้องปฏิบัติหน้าที่เพิ่มขึ้นในการตรวจสอบและบังคับการตามกฎหมาย การปฏิบัติงานของสำนักงานฯ จึงต้องใช้อำนาจหน้าที่และปฏิบัติราชการที่ไม่แตกต่างจากกรมทั่วไป ซึ่งต้องใช้กฎ ระเบียบ เช่นเดียวกับส่วนราชการอื่น ๆ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในลักษณะเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนฐานะของสำนักงานฯ ให้เป็นส่วนราชการในระดับกรมที่เป็นนิติบุคคล เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่เกิดข้อขัดข้องในการปฏิบัติราชการภายใต้กฎ ระเบียบของทางราชการในปัจจุบัน